

Nr 79.

Ankom till riksdagens kansli den 24 juli 1914 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av lägenheter från förra militiebostället Kjällsby nedra nr 1 med Kyrkotegen nr 1 i Göteborgs och Bohus län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 29 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 175, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att de till förra kompanichefsbostället ^{311/312} mantal Kjällsby nedra nr 1 med $\frac{1}{8}$ mantal Kyrkotegen nr 1 i Jörlanda socken av Göteborgs och Bohus län hörande lägenheterna Bagartomten, Nordhed, Näsplatsen och Långekärr ävensom hemmansdelen $\frac{1}{8}$ mantal Kyrkotegen nr 1 må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt, vad lägenheten Nordhed beträffar, med förbehåll om rätt för dess innehavare till utfartsväg över stamhemmanet.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Förra kompanichefsbostället ^{311/312} mantal Kjällsby nedra nr 1 med $\frac{1}{8}$ mantal Kyrkotegen nr 1 i Jörlanda socken av Göteborgs och Bohus län är för statsverkets räkning utarrenderat till den 14 mars 1915 mot

årligt arrende av 800 kronor. Vid en år 1912 å egendomen verkställd arrendeuppskattning har förslag väckts om försäljning av egnahems-lägenheter från egendomen.

I skrivelse den 15 augusti 1913 har domänstyrelsen underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts prövning samt för sådant ändamål överlämnat ärendet tillhörande handlingar, däribland en av t. f. extra lantmätaren C. Gedde år 1912 upprättad karta över egendomen med tillhörande beskrivning.

Av dessa handlingar inhämtas, att hemmanet Kjällsby nedra nr 1, som är beläget 0.3 mil från Jörlanda järnvägsstation, har en sammanlagd areal av 87 hektar 64.1 ar, därav 1 hektar 5.5 ar tomter och trädgårdar, 17 hektar 37.1 ar åker, 2 hektar 25 ar äng och odlingsmark, 64 hektar 97.9 ar avrösningsjord samt 1 hektar 98.6 ar impediment. Enligt berörda beskrivning innehåller hemmanet Kyrkotegen en areal av 3 hektar 49.4 ar, därav 2 hektar 5.3 ar tomt och åker, 88.2 ar äng, 47.1 ar avrösningsjord och 8.8 ar impediment, samt dess andel i en skogstrakt, kallad Vitstens hamn, en areal av 9 hektar 36.1 ar eller tillhoppa 12 hektar 85.5 ar. Denna arealsiffra har dock sedermera visat sig felaktigt beträffande Kyrkotegens andel i Vitstens hamn.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att dels hemmanet Kyrkotegen nr 1, däri inbegripet dess andel i Vitstens hamn, dels ock fyra på hemmanet Kjällsby nedra befintliga lägenheter, Bagartomten, Nordhed, Näsplatsen och Långekärr, sådana de blivit med röda gränslinjer utmärkta å kartan, måtte egendomen fränskiljas och försäljas till innehavarna, som äga därå uppförda hus.

Hemmanet Kyrkotegen med nämnda andel har saluvärderats till 1,300 kronor och arrendevärderats till 65 kronor.

Lägenheten Bagartomten, å kartan utmärkt med ägofiguren nr 52 samt delar av ägofigurerna nr 54, 65 och 66, har en areal av 18.8 ar, därav 16.3 ar tomt och åker, 2 ar äng och 0.5 ar impediment. Saluvärdet har uppskattats till 180 kronor och arrendevärdet till 9 kronor.

Lägenheten Nordhed motsvarar ägofigurerna å kartan nr 211—235, 236 a, 236 b, 237—246, 254—256 och 258 samt delar av ägofigurerna nr 247, 253, 257, 259 a, 259 b, 288 och 426. Arealen utgör 3 hektar 9.9 ar, därav 84.9 ar tomt och åker, 20.8 ar äng, 1 hektar 92.2 ar avrösningsjord och 12 ar impediment, med ett saluvärde av 560 kronor och ett arrendevärde av 28 kronor.

Lägenheten Näsplatsen är å kartan betecknad med ägofigurerna nr 285 och 315—338 samt delar av ägofigurerna nr 281, 286, 287, 290, 291 och 295, motsvarande en areal av 2 hektar 94.8 ar, därav 61.7 ar

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 10 saml. 27 häft. (Nr 77—80.) 2

utgöras av tomt och åker, 7.2 ar av äng och 2 hektar 25.9 ar av avrösningsjord. Lägenheten har saluvärderats till 390 kronor och arrendevärderats till 20 kronor.

Lägenheten Långekärr, å kartan utmärkt med ägofigurerna nr 284 och 339—371 samt delar av ägofigurerna nr 278, 281, 282, 286 och 287, har en areal av 2 hektar 85.1 ar, därav 83.6 ar tomt och åker, 19.4 ar äng och 1 hektar 82.1 ar avrösningsjord. Denna lägenhet har åsatts ett saluvärde av 500 kronor och ett arrendevärde av 25 kronor.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheten Nordhed måtte vid försäljning tillförsäkras fri utfartsväg över stamhemmanet.

Å hemmanet Kjällsby nedra finnas förutom ovannämnda lägenheter dels en kommunen tillhörig backstuga Näset, bebodd av en änka, som åtnjuter fattigunderstöd från kommunen, dels ock två backstugor på en lägenhet Furubacken, som numera är utlagd till betesmark för huvudgården. Sistnämnda backstugor bebos av deras ägare. Uppskattningsmännen, som beträffande Furubacken hemställt, att densamma måtte bibehållas som betesmark för huvudgården, enär dess skiljande därifrån skulle omöjliggöra förbindelsen mellan de olika beteshagarna, hava ansett, att de till samtliga backstugorna hörande områdena böra bibehållas till huvudgården och upplåtas med besittningsrätt under de nuvarande innehavarnas livstid mot en årlig avgäld av 1 krona för var backstuga.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

I skrivelse den 10 maj 1913 har lantmäteristyrelsen meddelat, att hemmanen Kjällsby nedra nr 1 och Kyrkotegen nr 1 icke legat i samfällighet med varandra samt att de, vart för sig, äro genom orubbliga skiften utbrutna från andra hemman. Med denna skrivelse har styrelsen tillika överlämnat ett utdrag av en av J. P. Wessberg upprättad karta över samfällda utmarken Vitstens hamn till Kyrkotegen med flera hemman i nämnda län, avmätt åren 1798 och 1799 samt delad år 1800, med därå tecknad beskrivning, utvisande att Kyrkotegens andel i nämnda mark omfattade en areal av 31 tunnland 5.5 kappland, vilket motsvarar 15 hektar 38.8 ar.

Jämväl domänstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse biträtt det av uppskattningsmännen väckta förslaget om lägenhetsförsäljning.

I särskilda till Kungl. Maj:t ställda ansökningar hava sedermera A. S. Simonsson och Erik Simonsson på anförda skäl anhållit att få köpa, den förre ovanberörda lägenhet Furubacken och den senare den del av ifrågavarande egendom, som återstode sedan samtliga förenämnda till försäljning föreslagna områden avskilts. Över dessa ansökningar

har domänstyrelsen den 15 augusti 1913 avgivit särskilda utlåtanden och därvid överlämnat yttranden av domänintendenten och Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet. Samtliga myndigheter hava avstyrkt ansökningarna, huvudsakligen enär fränsäljandet av Furubacken skulle väsentligen försvåra egendomens brukning, och enär vad som återstode av denna efter fränskiljande av ovanberörda lägenheter, och som uppskattats till ett arrende av 670 kronor, borde bibehållas i kronans ägo.

Sedan domänstyrelsen i anledning av de i ärendet förekommande olika uppgifter i fråga om arealen av Kyrkotegens skogsskifte anmodats att söka åvägbringa ytterligare utredning angående arealen av nämnda skogsskifte, har samma styrelse med skrivelse den 17 april 1914 överlämnat av förste lantmätaren i länet verkställd utredning i berörda avseende ävensom yttranden i ärendet av vederbörande domänintendent och jägmästare samt Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet. Av denna utredning framgår, att rätta arealen av Kyrkotegens skogsskifte utgör, såsom lantmäteristyrelsen uppgivit, 15 hektar 38.8 ar, vadan hemmanet Kyrkotegens hela areal uppgår till 18 hektar 88.2 ar, därav 2 hektar 5.3 ar tomt och åker, 88.2 ar äng, 15 hektar 85.9 ar avrösningsjord samt 8.8 ar impediment.

Ortsmyndigheterna hava ansett, att detta hemmans saluvärde i anledning härav borde höjas med 100 kronor eller således till 1,400 kronor.

Domänstyrelsen har icke haft något att erinra beträffande vare sig denna utredning eller den föreslagna ändringen av hemmanets saluvärde.»

Då utskottet icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 23 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.